

REGERINGSUPPDRAG ATT UTREDA UNDANTAG FRÅN TILLSTÅNDS- OCH ANMÄLNINGSPLIKT FÖR VERKSAMHETER SOM BEHANDLAR AVFALL

-

Sydsvenska Miljörättsföreningen
11 februari 2020

Upplägg idag

- Bakgrund
- System för allmänna regler
- Förslag avseende biologisk behandling
- Förslag avseende förbränning
- Förslag avseende hantering av massor

Bakgrund

Avfallsdirektivet

- All behandling av avfall ska vara tillstånds- eller anmälningspliktig alternativt omfattas av allmänna regler.
(Art. 23-25)

U-verksamheter får alltså inte finnas för verksamheter som behandlar avfall.

- De allmänna reglerna ska säkerställa att avfallshanteringen sker utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön.
(Art. 13)

Uppdraget (1)

- Utreda vilka verksamheter som kan undantas från kraven på tillståndsprövning i avfallsdirektivet. Redovisades i april 2018.
- Föreslå de författningsändringar med allmänna regler som krävs för att undantag ska kunna ges.
Redovisades 25 september 2019. Kompletterades 30 januari 2020.
- Utpekade verksamheter
- Beakta MÖD:s dom M 7806-16

Uppdraget (2)

- Undersöka erfarenheter från andra EU-länder i fråga om undantag
- Samråda med Trafikverket, Jordbruksverket, andra berörda myndigheter, näringslivsföreträdare och andra relevanta aktörer.

Syfte med uppdraget

Säkerställa att Sverige uppfyller avfallsdirektivets krav på att den som avser att behandla avfall har tillstånd eller omfattas av allmänna regler.

Detta utan att det införs en tillstånds- eller anmälningsplikt för de verksamheter där detta inte är motiverat med hänsyn till miljön eller människors hälsa, samt utan att ha kvar tillstånds- eller anmälningsplikt för verksamheter där det inte är motiverat.

Avgränsningar i arbetet

- Prioriteringar av vilka verksamheter som kunnat utredas.
- De i uppdraget angivna verksamheterna och, där det behövts, fokuserat på verksamheter som finns i stort antal, är likartade och som behandlar vanligt förekommande avfall med lågt föroreningsinnehåll.
- Kan finnas andra verksamheter som är möjliga och lämpliga för allmänna regler.
Efter utvärdering kan allmänna regler för ytterligare verksamheter övervägas att utredas och tas fram.

Upplägg av arbetet

- Samråd har skett ”brett”, inriktat på vissa verksamheter och bilateralt.

Trafikverket, Jordbruksverket, SGI, SGU, länsstyrelserna genom länsstyrelsen i Västra Götaland/Gotland, SKR(SKL), Avfall Sverige, Energiföretagen, Jernkontoret, Lantbrukarnas Riksförbund, Maskinentreprenörerna, Skogsindustrierna, Svensk Betong, Svenska Bioenergiföreningen, Svenska Kyrkan, Svenskt Vatten, Sveriges Bergmaterialindustri, Sveriges Byggindustrier, Återvinningsindustrierna.

- Kontakter med Finland och Danmark.

Fortsatt arbete

- Troligtvis remiss av Miljödepartementet.
- Därefter beredning i RK. Resultat?

Systemets uppbyggnad

Allmänna regler eller anmälan/tillstånd

FÖRSLAG

- Verksamhetsutövaren kan välja:
 - allmänna regler, eller
 - tillstånd/anmälan enligt MPF
- Målsättningen är att allmänna regler ska vara enklare, snabbare och mer ändamålsenliga att tillämpa för såväl verksamhetsutövare som tillsynsmyndigheter
- Om verksamhetsutövaren är osäker; anmälan eller tillstånd ger större förutsebarhet
- Undantag från anmälnings-/tillståndsplikt i MPF om verksamheten bedrivs enligt allmänna regler

Tillsynsmyndigheternas möjligheter

FÖRSLAG

- Allmänna regler en precisering av allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken
- Tillsynsmyndigheterna kan förelägga om längre gående försiktighetsmått än vad som följer av allmänna regler eller förbjuda verksamheten om det behövs
- Åtgärd från tillsynsmyndigheten endast i undantagsfall
 - om t.ex. lokaliseringsfrågan är avgörande för en verksamhet är allmänna regler inte lämpligt

Registreringsplikt

- Verksamhetsutövaren skyldig att lämna uppgifter om sin verksamhet för registrering om tillämpar allmänna regler
- Uppgifterna ska lämnas till tillsynsmyndigheten (i de flesta fall kommunen)
- Informera om ändring eller om verksamheten upphör

Registreringsplikt

FÖRSLAG

- Uppgifter för registrering ska åtminstone innehålla:
 - företagsnamn och org.nr
 - typ av verksamhet
 - kontaktuppgifter
 - fastighetsbeteckning
 - tillförd mängd avfall per kalenderår

Egenkontrollförordningen gäller

FÖRSLAG

- Verksamhetsutövares egenkontroll enligt 26 kap. 19 § miljöbalken gäller oavsett om tillstånds- eller anmälningsplikt eller allmänna regler
- Egenkontrollförordningen gäller om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig
- Egenkontrollförordningen bör gälla även för verksamhet som omfattas av allmänna regler

Reglering på förordnings- eller föreskriftsnivå?

FÖRSLAG

- Allmänna regler ersätter tillstånd eller anmälan
- Enhetlig sanktionering
- Fängelse i straffskalan för överträdelse av villkor i tillstånd
- Straffbestämmelser med fängelse kan inte tillämpas på överträdelse av föreskrifter
- Reglering bör ske på förordningsnivå

Förslag biologisk behandling

Biologisk behandling

- Nuvarande U-verksamheter:
 - biologisk behandling av mindre än 50 ton park- och trädgårdsavfall per kalenderår
 - biologisk behandling av mindre än 10 ton annat avfall per kalenderår
- Även övervägt allmänna regler för gårdsbaserade rötningsanläggningar

Allmänna regler för biologisk behandling

FÖRSLAG

- Tillämpningsområde: yrkesmässig kompostering av högst 50 ton park- och trädgårdsavfall per kalenderår
- Annan biologisk behandling är anmälnings-/tillståndspliktig

Innehåll

- Allmänt formulerade bestämmelser
- Kvalitetskrav
- Lokalisering
- Försiktighetsåtgärder
- Registrering av verksamhetsutövare

Kvalitetskrav

- Endast park- och trädgårdsavfall (inga främmande föremål)

Lokalisering

- "...så att olägenheter för miljön och människor ... förebyggs och begränsas". Omständigheter som särskilt ska beaktas (t.ex. förhärskande vindriktning)
- Minst 30 meter från närmaste vattendrag

Försiktighetsåtgärder

- Lagring, förbehandling, kompostering ... ska ske så att lukt, damning, utsläpp av metan eller kväve, förekomst av skadedjur, ... minimeras.

Registrering

- Verksamhetsutövaren ska vara registrerad hos tillsynsmyndigheten
→ verksamhetsutövaren ska lämna vissa uppgifter om sin verksamhet till tillsynsmyndigheten (ex. tillförd mängd)

Förslag förbränning

EU-rätt

- IED omfattar tillståndsplikt för samtliga avfalls- och samförbränningsanläggningar
 - förbränning av avfallsslag som definieras som biomassa är undantagna krav på tillstånd
- IED ställer vissa krav på förbränningsanläggningar som förbränner icke-avfall om sammanlagd installerad tillförd effekt är minst 50 MW
- Slutsats:
 - förbränning av biomassaavfall i anläggningar med effekt mindre än 50 MW omfattas inte av tillståndsplikt enligt IED
- MCP omfattar tillstånds- alternativt registreringsplikt (1–50 MW)

Biomassaavfall

- rent träavfall
- avfall som är vegetabiliskt material från jord- eller skogsbruk och kan användas som bränsle för återvinning av energiinnehåll
- vegetabiliskt jord- och skogsbruksavfall
- vegetabiliskt avfall från livsmedelsindustrin, om den värme som alstras vid förbränningen återvinns
- korkavfall

Reglering av tillstånds- och anmälningsplikt enligt miljöprövningsförordningen

- Förbränning i avfalls- och samförbränningsanläggningar regleras i både 21 och 29 kap. miljöprövningsförordningen
- Förbränning av biomassa är undantaget 29 kap. och regleras därmed bara i 21 kap.
 - anmälningsplikt 0,5–20 MW
 - tillståndsplikt mer än 20 MW
- Slutsats:
 - Anläggningar mindre än 0,5 MW som förbränner biomassaavfall skulle kunna regleras genom allmänna regler

Viktigaste utgångspunkterna vid bedömningen

FÖRSLAG

- Få anläggningar
- Annan anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet
- Verksamheterna har olika karaktär
 - lokala förutsättningar varierar
 - påverkan på hälsa och miljö varierar

Naturvårdsverkets förslag

FÖRSLAG

- Ej motiverat ta fram allmänna regler för berörda förbränningsanläggningar
- Istället föreslås anmälningsplikt C för avfalls- och samförbränningsanläggningar som förbränner biomassaavfall och har en tillförd effekt om högst 0,5 MW

Förslag återvinning för anläggningsändamål

Återvinning av avfall för anläggningsändamål - nuvarande reglering

Återvinning av avfall för anläggningsändamål – utan U-verksamheter

Återvinning av avfall för anläggningsändamål – med allmänna regler

FÖRSLAG

Tillämpningsområde

- Tillämpningsområde: Återvinning för anläggningsändamål av jord, berg, betong och tegel som uppfyller en viss kvalitet (kategori A)
- Återvinning av andra avfallsslag eller av avfall som inte uppfyller kvalitetskraven omfattas av ordinarie prövningssystem.

Framtida reglering enligt förslaget

FÖRSLAG

Utgångspunkt och innehåll

Utgångspunkt:

- avfallet delas in i kategorier utifrån miljö- och hälsomässig kvalitet – endast en kategori (A) i förslaget

Innehåll:

- Avfallets kvalitet – vilka kvalitetskrav som gäller för respektive kategori och hur det ska säkerställas att kraven uppfylls
- Hur avfall tillhörande respektive kategori får återvinnas
- Registrering av verksamhetsutövare

Avfallets kvalitet

- Kvalitetskrav för avfall tillhörande kategori A (bilaga 1). Samma krav för alla avfallsslag.
- Avfallets kvalitet ska säkerställas enligt krav avseende provtagning och analys, anpassat efter avfallsslag (bilaga 3). Naturlig jord och berg är undantaget.
- Hur kvaliteten har säkerställts ska dokumenteras (bilaga 4)
 - så att den som återvinner avfallet kan kontrollera att avfallet uppfyller kvalitetskraven, och
 - tillsynsmyndigheten i efterhand kan bedriva tillsyn över att bestämmelserna efterlevts

Hur avfallet får återvinnas

- Jord och berg tillhörande kategori A får återvinnas för alla anläggningsändamål
- Tegel och betong tillhörande kategori A får återvinnas för all infrastruktur och grundläggning av byggnader

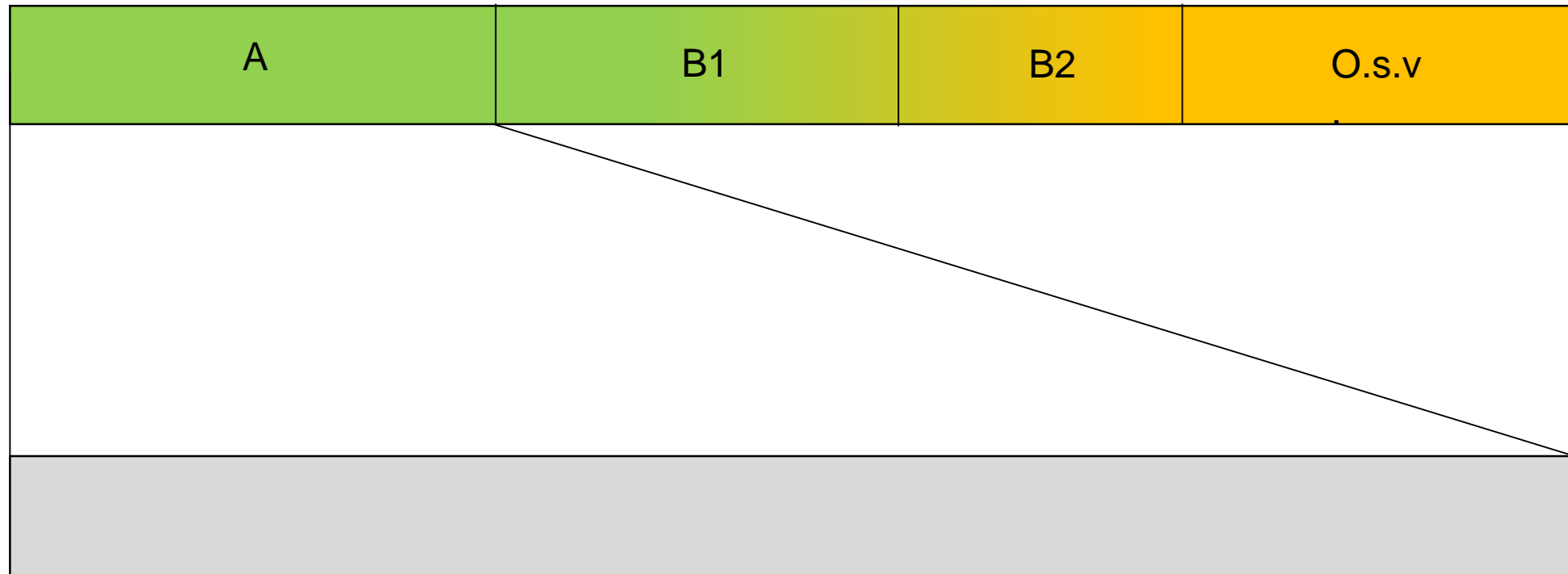
Hur avfallet får återvinnas (forts.)

- Minst 30 meter till närmaste vattendrag
- Utanför vattenskyddsområde
- 1 meter över högsta grundvattennivå

Kategori påverkar vilken återvinning som är tillåten

FÖRSLAG

Kategorier av avfall baserat på föroreningsnivå

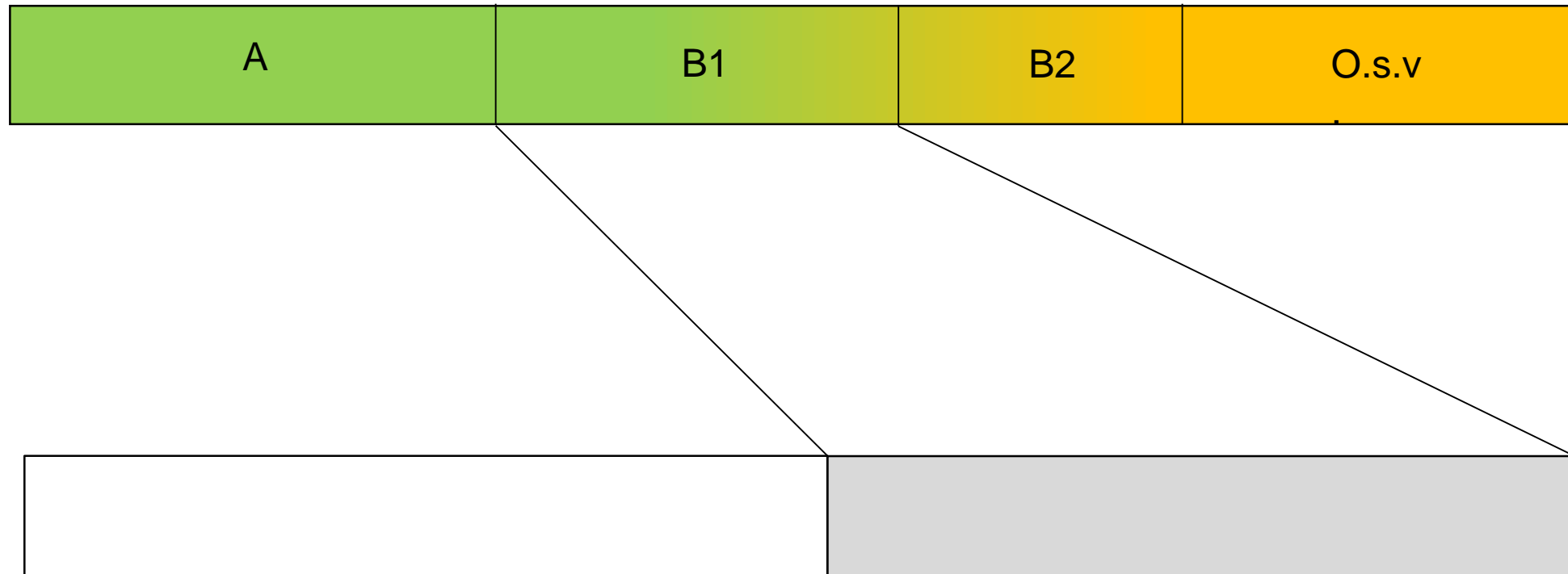

Anläggningsändamål

Kategori påverkar.... (eventuell vidareutveckling)

FÖRSLAG

Kategorier av avfall baserat på föroreningsnivå

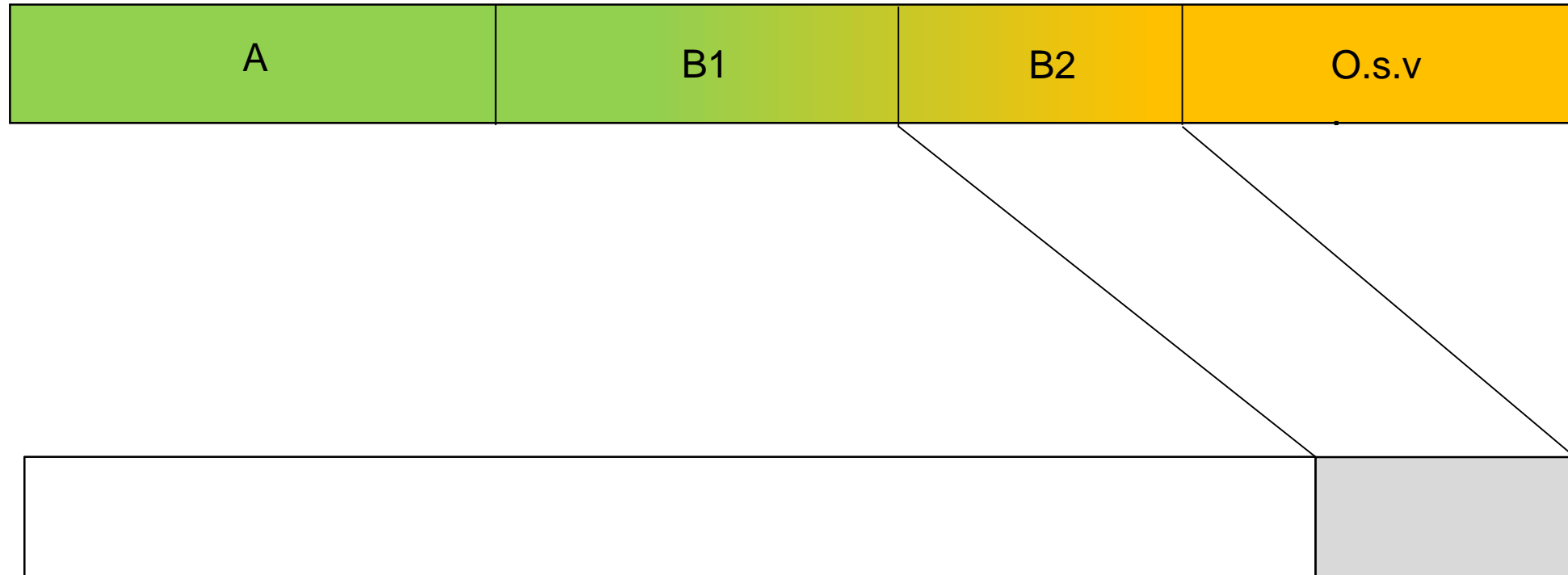

Anläggningsändamål

Kategori påverkar...(eventuell vidareutveckling)

FÖRSLAG

Kategorier av avfall baserat på föroreningsnivå

Anläggningsändamål

Registrering av verksamhetsutövare

FÖRSLAG

- Verksamhetsutövaren ska vara registrerad hos tillsynsmyndigheten
→ verksamhetsutövaren ska lämna vissa uppgifter om sin verksamhet till tillsynsmyndigheten (1 tillfälle, inte för varje objekt)

Förslag förbehandling inför återvinning för anläggningsändamål

Sortering, mekanisk bearbetning och lagring av avfall inför återvinning

- I huvudsak anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet → allmänna regler i första hand som regelförenkling

Överväganden

FÖRSLAG

- Svårt att reglera lokaliseringen (transporter, naturmiljö etc.) genom allmänna regler → enbart avfallshantering som avses bedrivs inom liknande redan lokaliseringsprövad verksamhet
- Inte alltid förenligt med befintligt tillstånd att påbörja ytterligare verksamhet (enligt allmänna regler) inom området för den tillståndsgivna verksamheten → enbart avfallshantering som avses bedrivs inom liknande redan anmäld verksamhet

Överväganden (forts.)

FÖRSLAG

- NV har bedömt att det enbart är möjligt att utforma allmänna regler för de renaste avfallsfraktionerna. VU kommer sannolikt att vilja ta emot även andra massor → VU väljer sannolikt att hellre anmäla verksamheten än att tillämpa allmänna regler

Allmänna regler för sortering, mekanisk bearbetning och lagring av asfaltsavfall

- Tillämpningsområde:
 - sortering/mechanisk bearbetning av högst 100 000 ton asfaltsavfall per kalenderår och lagring av högst 100 000 ton asfaltsavfall vid något tillfälle
 - om avfallet uppfyller vissa kvalitetskrav och verksamheten avses bedrivas inom område för anmält asfaltverk utan att produktionen utökas
 - D.v.s. verksamhetsutövare som har ett anmälningspliktigt asfaltverk och som vill ta emot asfaltsavfall utan att utöka produktionen av asfalt

Allmänna reglernas innehåll

- Avfallens kvalitet
- Försiktighetsåtgärder och begränsningsvärden
- Kontroll av verksamheten
- Registrering av verksamhetsutövare

Avfallets kvalitet

- Gränsvärden för PAH-16/Benso(a)pyren (bilaga 1)
- Avfallets kvalitet ska säkerställas enligt krav avseende provtagning och analys (bilaga 2).
- Hur kvaliteten har säkerställts ska dokumenteras (bilaga 3)

Försiktighetsåtgärder och begränsningsvärden

FÖRSLAG

- Lagring av krossad asfalt
- Lakvattenhantering
- Begränsningsvärden för buller och vissa parametrar
- Förhållande mellan anmäld verksamhet och verksamhet som bedrivs enligt allmänna regler → strängaste krav gäller

Kontroll av verksamheten

- Egenkontrollförordningen
- Fortlöpande kontroll → åtgärder vid överskridande

Registrering av verksamhetsutövare

FÖRSLAG

- Verksamhetsutövaren ska vara registrerad hos tillsynsmyndigheten
→ verksamhetsutövaren ska lämna vissa uppgifter om sin verksamhet till tillsynsmyndigheten

Behov av översyn

- Hämmad återvinning
 - Risk för att föroreningar sprids
 - Transporter
 - Bullerstörningar
 - Kostnader
- → Allmänna regler kan vara en del av lösningen men det finns ett behov av översyn av hur masshanteringen regleras.

Tack!